

Gällivare kommun

Rektorn vid Mariaskolan

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Mariaskolan
i Gällivare kommun

Tillsyn i Mariaskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Gällivare kommun under hösten 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Mariaskolan besöktes av Skolinspektionen den 6–7 november 2013.

Fakta om skolan

Den verksamhet Mariaskolan bedriver omfattar förskoleklass och årskurserna 1–6. Mariaskolan är en skolenhet där rektorn är stationerad två dagar per vecka. Den pedagogiska personalen är indelad i tre arbetslag, förskoleklass och fritidshem, årskurserna 1–3 och årskurserna 4–6. Totalt har skolan 150 elever, 22 elever i förskoleklass och 128 elever i årskurserna 1–6. Mariaskolan är centralt belägen i Gällivare. I närliggande bostadsområde finns villor och flerfamiljshus. Skolan har idrottshall och det finns tillgång till en så kallad multiarena där det går att utöva basket, skridskoåkning och exempelvis fotboll. Skolgårdens utformning ger möjlighet till lek och utomhusaktiviteter.

Skolverkets officiella statistik för kunskapsresultaten 2012 i årskurs 3 visar att 73,7 procent av eleverna uppnått kravnivån i matematik medan andelen för riket var 71,6 procent. För svenska var det 73,7 procent av eleverna som uppnådde kunskapskraven vilket låg i nivå med riket där andelen uppgick till 73,8 procent. För årskurs 6 visar Skolverkets statistikuppgifter för 2012 att det i matematik var 55,6 procent av eleverna som nådde kravnivåerna medan siffran för riket uppgick till 78,6 procent. I svenska var det 62,5 procent av eleverna som nådde kravnivån men för riket uppgick nivån till 82,1 procent.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens beslut redogör för de brister som framkommit vid tillsynstillfället. Det är dock huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagen och de bestämmelser som kan finnas i andra författningar. I detta ligger ansvar för att upptäcka och rätta till även de brister som inte framkommit vid tillsynen.

Mariaskolan bedriver en verksamhet som i flera avseenden uppfyller de krav som författningarna ställer. Både de elever och den personal som intervjuats i tillsynen menar att skolan är lagom stor och att de flesta känner varandra vilket bidrar till att skolmiljön inger trygghet.

Mariaskolans plan mot kränkande behandling har ett genomarbetat innehåll som genomsyrar skolans verksamhet. Planen omarbetas för närvarande med syfte att den nya planen ska gälla kalenderåret 2014. Det framgår att det vidtas åtgärder omedelbart när incidenter inträffar. För att ansvaret för elevernas

trygghet i skolan ska kunna utövas av huvudmannen krävs att förekomsten av kränkande behandling rapporteras. Vid Mariaskolan saknas rutiner för att, om en elev anser sig utsatt för kränkande behandling, anmäla detta till huvudmannen. Detta kan innebära att huvudmannen saknar underlag för att kunna utreda och vidta relevanta åtgärder med syfte att förhindra framtida fall av kränkande behandling.

De senaste åren har skolan bytt rektor vid flera tillfällen och den nuvarande arbetar på skolan sedan ett år tillbaka och är även rektor för en annan skolenhet. Rektorn genomgår för närvarande utbildning inom rektorsprogrammet.

För att skapa struktur och stabilitet på Mariaskolan gör Skolinspektionen bedömningen att rektorn måste se till att Mariaskolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete. Det har i tillsynen framkommit att dokumentation saknas som kan förklara skillnaderna av de kunskapsresultat för årskurserna 3 och 6 som redovisas under rubriken "fakta om skolan". I det systematiska kvalitetsarbetet ska kunskapsresultat och måluppfyllelse sammanställas och analyseras. Utifrån analysen ska nödvändiga åtgärder vidtas med syfte att utveckla verksamheten på det sätt som bäst ger eleverna möjlighet att nå längre i sin kunskapsutveckling mot att uppnå målen för utbildningen. Ett ytterligare led i kvalitetsarbetet är att säkerställa en likvärdig och rättvis bedömning och betygsättning vid skolan. Det innebär att arbetet kring dessa frågor måste konkretiseras och struktureras. För arbetet med särskilt stöd behöver strukturer skapas för att kunna genomföra utvärdering och analyser av arbetet på en övergripande nivå. Delar av innehållet i planen mot kränkande behandling kan också användas som underlag för skolans systematiska kvalitetsarbete.

Skolan har brister när det gäller tillgång till datorer vilket i viss utsträckning är ett hinder för både lärare och elever.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Gällivare kommun att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brist/brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 3 mars 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Gällivare kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Rektorn måste skapa strukturer, forum och gemensam tid för samverkan mellan förskoleklass, grundskola och fritidshem för att berika elevernas mångsidiga utveckling och lärande
- Rektorn måste se till det finns rutiner för elevernas övergång från förskoleklass till grundskola

Motivering

I läroplanen anges att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Rektorn har skyldighet att som ledare för skolans organisation påverka organiseringen av arbetet på ett sådant sätt som möjliggör för personalen i förskoleklass, grundskola och fritidshem att samverka kring eleverna.

I intervjuer med lärare och rektor vid Mariaskolan framkommer att det saknas strukturerade samverkansformer mellan skolans olika verksamheter. Bristen på samverkan förklaras med att det inte finns någon struktur för ett sådant arbete. Den tid som personal i förskoleklass och fritidshem har för planering och uppföljning av arbetet avser endast arbetet i dessa två verksamheter. Någon gemensam planeringstid med skolans personal finns inte. I intervju framgår även att kunskap om eleverna vid övergången från förskoleklass till grundskola inte fungerar tillfredställande, att det inte finns rutiner för att ta tillvara denna kunskap, vilket anses försvåra mottagandet av eleverna i skolan. Det framkommer att det finns ett utvecklat arbetssätt med att planera för elevernas utbildning i de olika ämnena för årskurserna 1–3. Någon sådan motsvarighet finns inte för årskurserna 4–6. Inget av arbetslagen samverkar med förskoleklassen.

För att elevernas utveckling ska främjas är det Skolinspektionens bedömning att rektorn ska se till att samverkan mellan förskoleklass, fritidshem och grundskola utvecklas. Skolinspektionen vill betona vikten av att ta tillvara kunskap om elevers utveckling i förskoleklass för att mottagandet i skolan ska fungera väl för eleverna.

Författning

Lgr 11, avsnitt 2.5

Trygghet och studiero

Bedömning

Gällivare kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Huvudmannen måste ta fram tydliga rutiner för rektors anmälan till huvudmannen om en elev anser sig utsatt för kränkande behandling

Motivering

I skollagen framgår att om rektor får kännedom om att en elev anser sig utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen har skyldighet att skyndsamt utreda och att i förekommande fall vidta skäliga åtgärder för att förhindra framtida fall av kränkande behandling.

Vid tillsynen framkommer att lärarna agerar när incidenter inträffar och att personal är uppmärksamma på elevernas beteende mot varandra. Personalen känner inte till om eller i så fall vem som rapporterar fall av kränkande behandling till huvudmannen. I intervju uppger rektorn att det inte finns några rutiner för detta.

Skolinspektionen vill betona vikten av att det på skolan finns rutiner så att, när en elev anser sig utsatt för kränkande behandling, detta anmäls till huvudmannen. Detta för att huvudmannen ska få kännedom om och delges underlag för att kunna vidta relevanta åtgärder.

Författning

6 kap. 10 § skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Gällivare kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Ta reda på om det finns elever med annat modersmål än svenska som är i behov av studiehandledning på modersmålet för att nå kunskapskraven eller på grund av andra skäl
- För dessa elever ska behovet utredas individuellt avseende omfattning och utformning av studiehandledning
- Utifrån behov ska eleverna sedan ges studiehandledning på modersmålet

Motivering

Skolförordningen anger att studiehandledning på elevens modersmål ska ges till elev på sitt modersmål om eleven har ett sådant behov. I skollagen anges att om en utredning visar att en elev behöver särskilt stöd ska eleven få det.

Vid Mariaskolan finns elever som har annat modersmål än svenska, men dessa elever ges ingen studiehandledning på deras modersmål. Skolan har inte utrett om dessa elever har behov av studiehandledning utifrån skollagens krav om att en elev som behöver särskilt stöd ska ges detta stöd. Rektorn har inte fattat något beslut om studiehandledning på modersmål.

Skolinspektionen vill betona vikten av att skolan tar reda på om eleverna behöver studiehandledning på modersmålet för att kunna nå kunskapskraven eller av andra skäl. Skolinspektionens bedömning är att rektorn ska se till att utreda om det finns elever med annat modersmål än svenska som är i behov av studiehandledning på modersmålet och i förekommande fall även ge sådan studiehandledning.

Författning

3 kap. 8, 10 §§ skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Gällivare kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn måste se till att måluppfyllelsen i form av kunskapsresultat och resultat av värdegrundsarbete sammanställs och analyseras. Ett led i detta arbete är att analysera arbetet med särskilt stöd och se till att det finns forum för lärarna att tillsammans diskutera bedömning och betygssättning.
- Rektorn måste se till att analyserna av resultaten leder till att vidta åtgärder med syfte att utveckla verksamheten
- Rektorn måste se till att arbetet med särskilt stöd utvärderas
- Rektorn måste se till att kvalitetsarbetet dokumenteras

Motivering

Enligt skollagen är rektorn ansvarig för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete. Innehållet i kvalitetsarbetet ska bestå av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Kvalitetsarbetet ska utgå från de mål för utbildningen som anges i skollag och andra föreskrifter. Det ska finnas en tydlig inriktning mot måluppfyllelse. Enligt läroplanen har rektorn ansvar för att följa upp och utvärdera skolans resultat i förhållande till nationella krav och kunskapskrav. En förutsättning för att resultatet av det systematiska kvalitetsarbetet ska bli hållbart är att personal, elever och vårdnadshavare involveras.

Lärarna vid Mariaskolan följer sina respektive elevers kunskapsutveckling genom att använda ett formulär för månadsrapportering, som syftar till att snabbt identifiera elever som riskerar att inte nå målen. Utvärdering av undervisningen sker i viss mån tillsammans med eleverna. Det saknas information om skolans måluppfyllelse kring värdegrundsarbete och kunskapsresultat på övergripande nivå. Även uppföljning och utvärdering av insatser kring arbetet med särskilt stöd saknas. Detta innebär att det inte finns något material att analysera.

För att skolan ska kunna vidta välgrundade åtgärder i syfte att förbättra skolans verksamhet måste den samlade analysen av måluppfyllelsen och kunskapsresultaten bygga på de resultat som verksamheten har uppnått. De underlag som används kan vara både kvantitativa och kvalitativa. Rent konkret handlar det om att ställa frågor kring varför resultaten ser ut som de gör och att försöka hitta svaret till vad som gör att resultaten ser ut som de gör. Analysen ska ge svar på vilka områden som är i behov av insatser för att verksamheten ska utvecklas. På övergripande nivå är analysen viktig för att se mönster och få fram underlag för att kunna prioritera insatserna såväl på skolnivå som på huvudmannanivå.

Skolinspektionens bedömning är att kvalitetsarbetet på Mariaskolan måste ta sin utgångspunkt i en samlad dokumentation av resultat och måluppfyllelse, dels för att verksamheten ska utvecklas och dels för att ge eleverna möjlighet att nå längre i sin kunskapsutveckling. För att kvalitetsarbetet ska vara systematiskt krävs dokumentation; att insatser dokumenteras, att analyser genomförs och att detta sammanställs. De insatser som planeras ska ha tydlig koppling till de nationella målen, kraven och riktlinjerna. Att ange vad som ska uppnås och vilka effekter som förväntas underlättar kommande uppföljning och utvärdering av insatserna. I intervjuer med lärare vid Mariaskolan framkommer att personalen för diskussioner om pedagogiska frågor och att de bistår varandra vid bedömning av nationella prov och tolkning av kunskapskrav. Det finns dock inget strukturerat forum för gemensamma diskussioner och reflektioner kring bedömningsfrågor.

Skolinspektionen betonar särskilt vikten av att elevernas kunskaper bedöms på ett likvärdigt sätt oavsett vilken skola eller var i landet de bor. För att nå en likvärdighet i bedömning och betygssättning förutsätts att lärarna samarbetar och diskuterar med varandra. För att detta ska ske är det viktigt att regelbundet och strukturerat avsätta tid så att lärarna får tillfälle att diskutera och analysera hur de bedömer elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven. Sådana diskussioner kan bidra till att lärarna utvecklar sin förmåga att bedöma och medföra att förtroendet för kunskapskraven ökar. Diskussioner och analyser av kunskapsresultat främjar en likvärdig och rättvis bedömning av elevernas kunskaper. Rektorn har inom ramen för sitt ansvar för betygssättningen

och kompetensutvecklingen ett särskilt ansvar att organisera skolans verksamhet så att lärare har tid och möjlighet att diskutera detta med varandra.

Författning

4 kap. 4, 5, 6 §§ skollagen

Lgr 11 punkt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Omfattning och resurstillgång**Bedömning**

Gällivare kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Utrusta skolan med datorer i sådan utsträckning att lärarna kan bedriva en tidsenlig utbildning så att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas

Motivering

Enligt skollagen och läroplanen ska eleverna ha tillgång till utrustning såsom böcker och andra lärverktyg som en tidsenlig utbildning kräver, detta för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Vid intervjuer med elever och lärare framkommer att det finns brister i tillgången till lärverktyg och utrustning. I de lägre årskurserna menar lärarna att det finns tillgång till datorer medan årskurserna 4–6 har ett fåtal datorer i klassrummen där det inte är möjligt att få full tillgång till Internet. De elever som har behov av dator på grund av sin studiesituation har tillgång till bärbar dator. Både lärare och elever i årskurserna 4–6 menar att det finns behov av fler datorer så att de ska kunna genomföra skolarbetet enligt gällande kursplaner för att eleverna ska kunna nå kunskapskrav och mål.

Skolinspektionen vill särskilt betona vikten av att den utrustning och lärverktyg som finns i skolan ska användas för att främja elevernas kunskapsutveckling. I rektorns ansvar ingår att se till att det på skolan finns läromedel och datorer för att elevernas kunskapsutveckling ska främjas och syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Författning

2 kap. 35 § skollagen

Lgr 11 punkt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråd Pererik Hagberg.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Enhetschef

Anita Wiklander
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.